

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമന്നിഗമാന്തമഹാദേശികൈഃ അനുഗൃഹീതം

॥ ശ്രീഹയഗ്രീവസ്തോത്രം ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ ശ്രീഹയഗ്രീവസ്തോത്രം ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ |

വേദാന്താചാര്യവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

ഇത്താനാനന്ദയം ദേവം നിർമലസ്തടികാകൃതിം |

ആധാരം സർവവിദ്യാനാം ഹയഗ്രീവമുപാസ്മഹേ || 1 ||

സ്വതഃ സിദ്ധം ശുദ്ധസ്തടികമണിഭൂഭൃത്പ്രതിഭടം

സുധാസംഗ്രഹീഭിർഭൃതിഭിരവദാതത്രിഭുവനം |

അനന്തൈസ്ത്വൈന്തൈരനുവിഹിതഹേഷാഹലഹലം

ഹതാശേഷാവദ്യം ഹയവദനമീഡീമഹി മഹഃ || 2 ||

സമാഹാരഃ സാഗ്ദ്ധം പ്രതിപദമുചാം ധാമ യജുഷാം

ലയഃ പ്രത്യുഹാനാം ലഹരിവിതതിർബോധജലധേഃ |

കമാദർപക്ഷുഭൃത്കഥകകുലകോലാഹലഭവം

ഹരത്യന്തർധ്യാന്തം ഹയവദനഹേഷാഹലഹലഃ || 3 ||

പ്രാചീ സന്ധ്യാ കാചിദന്തർനിശായാഃ

പ്രജ്ഞാദൃഷ്ടേരഞ്ജനശ്രീരപൂർവാ |

വക്ത്രീ വേദാൻ ഭാതു മേ വാജിവക്ത്രാ

വാഗീശാഖ്യാ വാസുദേവസ്യ മുർത്തിഃ || 4 ||

വിശുദ്ധവിജ്ഞാനഘനസ്വരൂപം

വിജ്ഞാനവിശ്രാണനബദ്ധദീക്ഷം |

ദയാനിധിം ദേഹഭൃതാം ശരൺയം

ദേവം ഹയഗ്രീവമഹം പ്രപദ്യേ || 5 ||

അപൗരുഷേയൈരപി വാക്പ്രപഞ്ചൈഃ
 അദ്യാപി തേ ഭൂതിമദ്യഷ്ടപാരാം |
 സ്തൂവനഹം മുഗ്ധ ഇതി ത്വയൈവ
 കാരുണ്യതോ നാമ കടാക്ഷണീയഃ || 6 ||

ദാക്ഷിണ്യരമ്യ ഗിരിശസ്യ മുർതിഃ
 ദേവീ സരോജാസനധർമപത്നീ |
 വ്യാസാദയോപി വ്യപദേശ്യവാചഃ
 സ്തൂരന്തി സർവേ തവ ശക്തിലേശൈഃ || 7 ||

മന്ദോദവിഷ്യന്നിയതം വിരിഞ്ചോ
 വാചാം നിധേ വഞ്ചിതഭാഗധേയഃ |
 ദൈത്യാപനീതാൻ ദയയൈവ ഭൂയോപി
 അധ്യാപയിഷ്യോ നിഗമാൻ ന ചേത് ത്വം || 8 ||

വിതർകഡോലാം വ്യവധൂയ സത്തേ
 ബൃഹസ്പതിം വർതയസേ യതസ്ത്വം |
 തേനൈവ ദേവ ത്രിദശേശ്വരാണാം
 അസൃഷ്ടഡോലായിതമാധിരാജ്യം || 9 ||

അഗൗ സമിദ്ധാർചിഷി സപ്തതന്തോഃ
 ആതസ്ഥിവാൻ മന്ത്രമയം ശരീരം |
 അഖണ്ഡസാരൈർഹവിഷാം പ്രദാനൈഃ
 ആപ്യായനം വ്യാമസദാം വിധത്സേ || 10 ||

യൻമൂലമീദൃക് പ്രതിഭാതി തത്ത്വം
 യാ മൂലമാപ്തായമഹാദ്രുമാണാം |
 തത്തേന ജാനന്തി വിശുദ്ധസത്താഃ
 താമക്ഷരാമക്ഷരമാത്യുക്താം ത്വാം || 11 ||

അവ്യാകൃതാദ്യാകൃതവാനസി ത്വം
 നാമാനി രൂപാണി ച യാനി പൂർവം ।
 ശംസന്തി തേഷാം ചരമാം പ്രതിഷ്ഠാം
 വാഗീശ്വര ത്വാം ത്വദുപജ്ഞവാചഃ ॥ 12 ॥

മുഗ്ധേന്ദുനിഷ്യന്ദവിലോഭനീയാം
 മുർത്തിം തവാനന്ദസുധാപ്രസൂതിം ।
 വിപശ്ചിതശ്ചേതസി ഭാവയന്തേ
 വേലാമുദാരാമിവ ദുഗ്ധസിന്ധോഃ ॥ 13 ॥

മനോഗതം പശ്യതി യഃ സദാ ത്വാം
 മനീഷിണാം മാനസരാജഹംസം ।
 സ്വയം പുരോഭാവവിവാദഭാജഃ
 കിങ്കൂർവതേ തസ്യ ഗിരോ യഥാർഹം ॥ 14 ॥

അപി ക്ഷണാർധം കലയന്തി യേ ത്വാം
 ആപ്താവയന്തം വിശദൈർമയൂഖൈഃ ।
 വാചാം പ്രവാഹൈരനിവാരിതൈസ്തേ
 മനാകിനീം മന്ദയിതും ക്ഷമന്തേ ॥ 15 ॥

സ്വാമിൻ ഭവദ്യാനസുധാഭിഷേകാത്
 വഹന്തി ധന്യാഃ പുലകാനുബന്ധം ।
 അലക്ഷിതേ ക്വാപി നിരൂഢമൂലം
 അംഗേഷ്ഠിവാനന്ദമുചകുരന്തം ॥ 16 ॥

സ്വാമിൻ പ്രതീചാ ഹൃദയേന ധന്യാഃ
 ത്വദ്യാനചന്ദ്രോദയവർധമാനം ।
 അമാന്തമാനന്ദപയോധിമന്തഃ
 പയോഭിരക്ഷ്ണാം പരിവാഹയന്തി ॥ 17 ॥

സ്വൈരാനുഭാവസ്ത്വദധീനഭാവാഃ
 സമൃദ്ധവീരയാസ്ത്വദനുഗ്രഹേണ |
 വിപശ്ചിതോ നാമ തരന്തി മായാം
 വൈഹാരികീം മോഹനപിംശരികാം തേ || 18 ||

പ്രാങ്നിർമിതാനാം തപസാം വിപാകാഃ
 പ്രത്യഗ്രനിഃശ്രേയസസമ്പദോ മേ |
 സമേധിഷീരംസ്തവ പാദപദ്മേ
 സങ്കൽപചിന്താമണയഃ പ്രണാമാഃ || 19 ||

വിലുപ്തമൂർധന്യലിപിക്രമാണാം
 സുരേന്ദ്രചൂഡാപദലാലിതാനാം |
 ത്വദംഘ്രിരാജീവരജഃകണാനാം
 ഭൂയാൻ പ്രസാദോ മയി നാമ ഭൂയാത് || 20 ||

പരിസ്തൂരനുപൂരചിത്രഭാനു -
 പ്രകാശനിർധൂതതമോനുഷംഗാം |
 പദദ്വയിം തേ പരിചിന്മഹേന്ദ്രഃ
 പ്രബോധരാജീവവിഭാതസന്ധ്യാം || 21 ||

ത്വത്കിങ്കരാലങ്കരണോചിതാനാം
 ത്വയൈവ കൽപാന്തരപാലിതാനാം |
 മഞ്ജുപ്രണാദം മണിനുപൂരം തേ
 മഞ്ജുഷികാം വേദഗിരാം പ്രതീമഃ || 22 ||

സഞ്ചിന്തയാമി പ്രതിഭാദശാസ്ഥാൻ
 സന്ധുക്ഷയന്തം സമയപ്രദീപാൻ |
 വിജ്ഞാനകൽപദ്രുമപൽലവാദം
 വ്യാഖ്യാനമുദ്രാമധൂരം കരം തേ || 23 ||

ചിത്തേ കരോമി സ്തുരിതാക്ഷമാലം
 സവ്യേതരം നാമ കരം ത്വദീയം |
 ഇതാനാമൃതോദഞ്ചനലമ്പടാനാം
 ലീലാഘടീയന്ത്രമിവാശ്രിതാനാം || 24 ||

പ്രബോധസിന്ധോരരുണൈഃ പ്രകാശൈഃ
 പ്രവാളസംഘാതമിവോദ്യഹന്തം |
 വിഭാവയേ ദേവ സപുസ്തകം തേ
 വാമം കരം ദക്ഷിണമാശ്രിതാനാം || 25 ||

തമാംസി ഭിത്ത്യാ വിശദൈർമയുഖൈഃ
 സമ്പ്രീണയന്തം വിദുഷശ്ചകോരാൻ |
 നിശാമയേ ത്വാം നവപുണ്ഡരീകേ
 ശരദ്ഘനേ ചന്ദ്രമിവ സ്തുരന്തം || 26 ||

ദിശന്തു മേ ദേവ സദാ ത്വദീയാഃ
 ദയാതരംഗാനുചരാഃ കടാക്ഷാഃ |
 ശ്രോത്രേഷു പുംസാമമൃതം ക്ഷരന്തിം
 സരസ്വതീം സംശ്രിതകാമധേനും || 27 ||

വിശേഷവിത്പാരിഷദേഷു നാമ
 വിദഗ്ധ ഗോഷ്ടീസമരാംഗണേഷു |
 ജിഗീഷതോ മേ കവിതാർകികേന്ദ്രാൻ
 ജിഹ്വാഗ്രസിംഹാസനമഭ്യുപേയാഃ || 28 ||

ത്വാം ചിന്തയൻ ത്വൻമയതാം പ്രപന്നഃ
 ത്വാമുദ്ഗൃണൻ ശബ്ദമയേന ധാപ്താ |
 സ്വാമിൻ സമാജേഷു സമേധിഷ്ഠിയ
 സ്വച്ഛന്ദവാദാഹവബദ്ധശൂരഃ || 29 ||

നാനാവിധാനാമഗതിഃ കലാനാം

ന ചാപി തീർഥേഷു കൃതാവതാരഃ |

ധ്രുവം തവാനാമപരിഗ്രഹായാഃ

നവം നവം പാത്രമഹം ദയായാഃ ||30||

അകമ്പനീയാന്യപനീതിഭേദൈഃ

അലക്ഷ്മീരൻ ഹൃദയം മദീയം |

ശങ്കാകളങ്കാപഗമോജ്ജ്വലാനി

തത്ത്വാനി സമൃഞ്ചി തവ പ്രസാദാത് ||31||

വ്യാഖ്യാമുദ്രാം കരസരസിഞ്ജൈഃ പുസ്തകം ശംഖചക്രേ

ബിഭ്രദ്ഭിന്നസ്തദികരുചിരേ പുണ്യരീകേ നിഷണ്ഠഃ |

അജ്ഞാനശ്രീരമൃതവിശദൈരംശുഭിഃ പ്ലാവയൻ മാം

ആവിർഭൂയാദനഘമഹിമാ മാനസേ വാഗധീശഃ ||32||

വാഗർഥസിദ്ധിഹേതോഃ

പഠത ഹയഗ്രീവസംസ്കൃതിം ഭക്ത്യാ |

കവിതാർകികകേസരിണാ

വേങ്കടനാഥേന വിരചിതാമേതാം ||33||

|| ഇതി ശ്രീഹയഗ്രീവസ്തോത്രം സമാപ്തം ||

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ |

ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ||